

AZON AGYÚK, MOZSARAK ÉS VETAGYÚK INVENTÁRIUMA (LELTÁRA)
melyek Buda bevétele után 1686-ik év szeptember 3-án az állásokon találtattak,
úgy mint:

A fejevári kapun belül a magas tornyon, (mely mai nap már nem létezik):

- * Egy bronz, $\frac{3}{4}$ fontos vasat (golyót) lövő ágyúcska, öntetett *II. Rudolf* alatt 1586-ban. Áll egy villán, használható.
- * Egy $\frac{1}{2}$ fontos vas, török ágyúcska, villán.
- * Egy $\frac{3}{4}$ fontos bronz ágyúcska, Öntetett *I. Ferdinand* alatt (?) 1503-ban, villán áll.

A fejevári kapu alatt:

- * Egy 8 fontos közúdító török ágyúcska, török tengelyen és hengeren.

A fejevári kapu melletti nagy kerekbástyán:

- * Egy $1\frac{1}{2}$ fontos bronz török ágyúcska, szájánál gödrös, földön fekszik fölszerelés nélkül.
- * Egy 40 fontos bronz török ágyú, törökösen fölszerelve.
- * Egy 3 fontos bronz ágyú; öntette *Boring Lénárd* által 1635-ben *Miksa bajor* választó fejedelem. Törökösen van fölszerelve.
- * Egy 3 fontos bronz ágyúcska, öntette *III. Ferdinand* császár által. A gyujtályuknál ki van égetve; különben.*
- * Egy 2 fontos török bronz ágyúcska, török fölszereléssel.
Egy egészen hasonló hasznavehetetlen.
- * Egy 40 fontos bronz ágyú. Ezt *Doller Mihály* 1548-ben, *I. Ferdinand* idejében a Stajer tartomány számára öntötte. Gyujtályukja egészen kiégetett, fölszerelése török.
- * Egy 2 fontos bronz ágyúcska, a *császári sassal és görög felirattal*, fölszerelése törökös.
- * Egy $1\frac{1}{2}$ fontos törökösen fölszerelt török bronz ágyúcska.
- * Egy 10 fontos bronz ágyú. Öntetett 1561-ben *I. Ferdinand* alatt. Gyujtályukja kissé kiégetett, fölszerelése török.
- * Egy 10 fontos bronz ágyú, neve „*Halál*”, 1592-ből való, bibornoki címerrel. Gyujtályukja egészen kiégetve, nyaka körül vas abrincsesal van erősítve.
- * Egy 36 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel.
Egy 8 fontos bronz ágyú, készítette br. *Gunderstorf Vilmos*. Puskaporttartója teljesen el van repesztve, hasznavehetetlen. Fölszerelése törökös.

---

* A használható ágyúkhöz *-got teszünk, mely a rosszaknál elmarad.

A nagy kerekbástya melletti boltozatban :

Egy 8 fontos vető ágyú (Haubiczen), öntette *II. Rudolf* 1594-ben. Török fölszereléssel. Használata ?

Van itten 20 mázsa zsákokban heverő közönséges török ágyúlőpor.

Jobbra a nagy kerekbástyától, a középfalon (Cortine) a vár felé :

Egy 100 fontos *mozsár* (Pöller) *Miksa császártól*. Oldalán két vas abrincs van. Használható ?

* Egy $\frac{1}{2}$ fontos törökösen fölszerelt, bronz török ágyúcska.

Egy 2 fontos hasonló.

Egy 40 fontos bronz ágyú, török fölszereléssel.

* Egy 2 fontos törökösen fölszerelt török bronz ágyúcska.

Egy 20 fontos ágyú, melyet 1529-ben *I. Ferdinand During János* által öntetett; rajta van egy feszület, gyújtólukja igen ki van égetve, szája körül vas abrincsesal van megerősítve

Egy 2 fontos fölszerelt török ágyúcska.

* Egy 30 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel.

* Egy 30 fontos becsavarolt (verschraufftes) bronz török ágyúcska, fejénél vas karkával, török módon fölszerelve.

* Egy 40 fontos nagyon használt bronz török ágyú, szájánál vas abrincsesal, török fölszereléssel.

* Egy 48 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel.

* Egy 2 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel.

* Egy 40 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel ; nagyon használva.

A vízi kapun kívül, a hosszú, a vízhez vezető falnál :

* Egy 2 fontos török bronz ágyú, török fölszereléssel.

* Egy 2 fontos török bronz ágyú, felszerelés nélkül.

Egy $\frac{1}{2}$ fontos elrepedt császári ágyúcska, török fölszereléssel.

Egy 2 fontos török bronz ágyúcska ; egészen kiégve és elrontva ; török talpazaton.

Egy $2\frac{1}{2}$ fontos bronz ágyúcska, török fölszereléssel. Öntette br. *Hoffmann János* 1554-ben.

Egy 24 fontos török bronz ágyú ; gyújtólukánál egészen kiégetve, és a sok lövetés által elhasználva ; török fölszereléssel.

A városban a víznél, a vár felé jobbra a középfal irányában :

Egy 64 fontos török ágyú bronzból, a fejénél kilődözve és sérült ; talp nélkül.

Egy 6 fontos bronz ágyú, a *császári sassal*, és *Traun-féle* címerrel. Elöl-háttól ki van égetve, török fölszereléssel.

Tovább balra a vízi kaputól a középfalnál :

Egy 2 fontos török ágyúcska, elöl kissé kilöve, talp nélkül.

Egy 48 fontos bronz török ágyú, elöl meglehetősen kilöve ; talp nélkül.

A kerekbástyánál jobbra a vár felé a zsidó-kapunál :

Egy 2 fontos császári ágyú, 1570-ben *II. Rudolf* alatt (?) öntve. Rajta a császári sas.
A földön talp nélkül hever.

Egy 24 fontos bronz török ágyú; a szájánál elrepedt, a földön hever.

* Egy 8 fontos ágyú, 1553-ban *I. Ferdinand* öntette; a földön hever.

Egy 8 fontos ágyú, 1582-ben *II. Rudolf* öntette; becsavarolt.

Egy 40 fontos egészen elrepedt ágyú a földön hever.

Egy 8 fontos bronz ágyú, rajta a császári és a *Tieffenbach*-féle címér és 1650. Szájánál becsavarolt és elrepedt; felszerelés nélkül.

Egy 3 fontos török bronz ágyúcska, török felszereléssel.

Egy 4 fontos ágyú, török felszereléssel, a bajor Választótól; e betűkkel: F. M. H.

I. P. C. F.

Egy 40 fontos, a földön heverő becsavarolt és túlhasznált török ágyú.

Egy 3 fontos török ágyúcska, török fölszereléssel.

Egy 3 fontos ágyúcska császári sassal és *Montucoli* címérével, török fölszereléssel.

Egy 2 fontos ágyúcska török fölszerelésen a *Palotás gróftól*.

Egy 2 fontos ágyúcska bibornoki címérrel, kissé kiegészítve, török fölszerelésen.

Egy 3 fontos kis ágyú, a császári és a *Gonzagai* címérrel.

Egy 2 fontos kis ágyú török fölszereléssel *II. Rudolf* császártól.

Egy 6 fontos *salzburgi ágyú* 1564-ből, török fölszereléssel.

Egy 40 fontos török ágyú, becsavarolt, török fölszereléssel.

Egy 3 fontos ágyúcska, török felszereléssel, kiegészítve. 1569-ben öntetett *II. Miksa* császár alatt.

Egy 2 fontos egészen kiegészített kis ágyú, török felszereléssel, magyar címérrel (Mit einer Hungarischen Wappen).

Egy 30 fontos török ágyú, török fölszereléssel, a gyújtólyuk egészen ki van égetve.

Egy 48 fontos török ágyú meglehetősen kiegészítve, török felszereléssel, el van repedve.

Egy 60 fontos török ágyú, török fölszereléssel.

Egy 6 fontos császári kis ágyú *II. Rudolftól*, egészen ki van égetve, török fölszereléssel.

Egy 20 fontos török ágyú, a szájánál kilövetve, a gyújtólyuknál kiegészítve, török fölszereléssel.

Egy 54 fontos török ágyú.

Egy 30 fontos török ágyú, becsavarolva, török talpon.

Egy 3 fontos török talpon. Öntette 1553-ban b. *Hoffmann János*.

Egy 3 fontos a császári és a *tieffenbachi* címerekkel.

Egy 3 fontos török ágyúcska, fölszerelés nélkül.

Egy 3 fontos császári ágyú, török talpon, *I. Ferdinandtól*, 1548-ból.

Egy 3 fontos *II. Miksa* császártól, 1570-ből, török talpon, a gyújtólyuknál igen ki van égetve.

A bécsi kapunál:

Egy 84 fontos török ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 72 fontos török ágyú, felszerelés nélkül.

Egy 12 fontos közúdító vetágyú, melyet *I. Ferdinand* 1550-ben *Lew Lénárt* által öntetett; fölszerelés nélkül.

Egy 40 fontos közúdító török mozsár, oldalai nélkül.

Egy 60 fontos török mozsár, oldalaival.

Egy 200 fontos mozsár *sziléziai herceg* címerrel, és oldalain régi irással.

Egy 30 fontos taraczk török ágyú, talpon. (Wendten).

Egy 48 fontos elvágott, sérült, kiégett, szájánál elhasznált, hasznavehetetlen török ágyú, török felszereléssel.

Egy 24 fontos török ágyú, török fölszereléssel.

A rézs (Hinter der Press [Bresche]) mögött a templomnál (t. i. a boldogs. szüz templománál).

Egy 2 fontos *augsburgi* kis ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 40 fontos hasznavehetetlen török ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 40 fontos becsavarolt török ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 60 fontos becsavarolt török ágyú, kevésbé sérült, fölszerelése nem használható.

Egy 12 fontos közúdító vetágyú (Haubitz). Öntötték 1564-ben. A *Traun* címerrel.

Két 60 fontos török mozsár (Pöller), oldalaikkal, (Wendten).

Egy 30 fontos török ágyú fölszerelés nélkül.

Egy 8 fontos bronz és egy 8 fontos vas török mozsár talp nélkül.

Egy 6 fontos falcaun (könnyű ágyú,) a császári sassal és a *Traun*-féle címerrel, kissé ki van égetve, fölszerelés nélkül a rézsen áll.

Egy 12 fontos ágyú, gyújtólukája egészen ki van égetve, *Calabrinától* fölszerelés nélkül.

Egy 1^{1/2} fontos török ágyúcska, fölszerelés nélkül.

Egy 20 fontos török ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 48 fontos török ágyú fölszerelés nélkül.

Egy 36 fontos becsavarolt török ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 15 fontos közúdító Haubitz, fölszerelés nélkül.

Egy 12 fontos közúdító Haubitz fölszerelés nélkül, 1550-ből *I. Ferdinandtól*

Egy 2 fontos török ágyúcska, agy nélkül.

Egy 12 fontos török ágyúcska, szájánál meg van sértve, gyújtólukánál kiégetve, török fölszereléssel.

Egy 24 fontos török ágyú, szájánál sérült és elhasználva, felszerelés nélkül.

Egy 36 fontos török ágyú, török fölszereléssel.

Egy 40 fontos becsavarolt, szájában kiégetett ágyú, török fölszerelésen.

Egy 8 fontos *II. Rudolftól* származó ágyú, szájánál sérült, és elhasznált, a földön fekszik.

Egy 8 fontos. Öntette 1554-ben b. *Hoffmann János*, hasznavehetetlen, fölszerelés nélkül.

Egy 3 fontos. Öntette 1569-ben *II. Miksa* császár; rajta a császári sas, török fölszereléssel.

Egy 2 fontos török kiégetett ágyúcska, nyakán vas abrincscsal, török fölszereléssel.

Egy 8 fontos. Öntette 1546-ban *I. Ferdinand* császár, szájánál el van repesztve, különben is hasznavehetetlen.

Egy 6 fontos török hasznavehetetlen ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 1^{1/2} fontos gyujtólyukánál nagyon kiégetett ágyú, bibornoki címerrel. Neve „Halál“, török fölszereléssel.

Egy 4 fontos 1635-ben *Miksa bajor választó fejedelemtől* öntetett ágyú, török fölszereléssel.

Egy 55 fontos bronz, hasznavehetetlen ágyú, fölszerelés nélkül, a földön hever.

Egy 3 fontos bronz kis ágyú, megégett török talpon és kerekeken.

Egy 10 fontos, *II. Rudolftól*, fölszerelés nélkül.

Egy 3 fontos császári ágyú, *III. Ferdinandtól*, török fölszereléssel.

Egy 40 fontos bronz ágyú, fölszerelés nélkül.

Egy 3 fontos török ágyúcska, hasznavehetetlen, fölszerelés nélkül.

Egy 1^{1/2} fontos *magyar* bronz kis ágyú, fölszerelés nélkül.

Az összes ágyúk, mozsarak és vetágyúk száma: 123.

A fentebbiek azonban a váron kívül csak a városban álló helyeiken találtattak; mi el van ásatva, a fegyvertárban és más házakban löszerekben és lövegekben léteznék, a mindenfelé elterjedt tűz miatt ezen alkalommal nem lett leltározva.

Kelt a Buda előtti táborban, 1686. szept. 3-án.

A II-dik leltár (Inventárium) a várbán előfordult ágyúkról, mozsarakról és vetőágyúkról (Haubitz).

Az első, előbbre álló nagyobb kerekbástyán.

Egy császári Haubitz, mely 11 fontos követ zúdít. — Két mozsár, melyek egyike, 65, a másika 35 fontos követ szór. Egy császári falkhaun, mely 5 fontos vasat lö.

A középső rekesztékben (Zwinger) balra.

Egy török ezredi ágyú. — Egy 36 fontos és még egy 36 fontos hasznavehetetlen. Továbbá egy 40 fontos. — 3 mozsár, mindegyik 35 fontos követ szór.

A középső rekeszték hátsó kerekbástyáján.

Egy török *Volkhaune* 6 fontos, vasat lö. — Egy 2 fontos el van repesztve.

A legfelső rekeszben.

Egy mozsár, vet 66 fontos követ; a másik 34 fontot. — Egy Haubitz, 8 fontos követ zúdít.

A város melletti piacon.

Egy *Volkhaune*, 1 fontos vasat lö; egy másik 2 fontos, egy ^{3/4} fontos, és egy 2 fontos.

Továbbá ezen piacon a város közelében.

Egy 48 fontos; egy 1 fontos; egy 48 fontos és ismét egy 48 fontos, mely sérült; egy 36 fontos elrepesztett; egy *Cammer Stuckh*, mely 70 fontos vasat szór; egy 24 fontos német ágyú; egy 48 fontos, továbbá 48 fontos és egy 36 fontos, mely hasznavehetetlen. — Egy 40

fontos, továbbá egy 40 fontos, melyek elromlottak. — Egy 36 fontos elrepezített, egy 48 fontos, egy Cammer Stuckh, mely 70 fontos követ zúdít. — Egy 40 fontos, négy mozsár, a császári öntőből, mindegyik 5 fontos követ vet. — Egy 3 fontos, egy $\frac{3}{4}$ fontos császári ágyú, két 1 fontos török, egy 1 fontos császári, egy 6 fontos, egy 6 fontos török.

A várnál levő piacon.

Egy 40 fontos, ismét egy 40 fontos, egy 3 fontos császári, egy 12 fontos, két 48 fontos ágyú.

A harmadik rekeszben.

Egy 10 fontos ágyú.

A víznél levő rekeszben.

Egy 3 fontos császári ágyú, egy 3 fontos török, egy 45 fontos, egy 12 fontos, egy 6 fontos császári, egy 6 fontos *augsburgi*; két 3 fontos török, egy 150 fontos követ zúdító *Cammer-Stuckh*, egy 70 fontos követ vető hasonló, egy 40 fontos ágyú, melylyel vasat lönek.

A víznél levő kerekbástyán.

Egy 12 fontos, egy 1 fontos, egy $\frac{1}{2}$ fontos ágyú.

A nagy és kisebb ágyúk összege: 58; mozsár 11; vetágyú: 2. Összesen 71 darab. A városban leltározott 123 darabbal együtt teszen: 194 darab ágyút, mozsarat és vetágyút. Podhraczký kéziratából, egykori feljegyzés nyomán.

Rómer Flóris Ferencz.